

PREMIS LITERARIS DE LA GENERALITAT

Un premi de gasetilles

La labor empresa per la Generalitat en favor de la cultura no té aturador. Després dels premis Crexells, Ignasi Iglésies i Joaquim Folguera, va instituir els premis Isidre Nonell Campey i la setmana passada un de periodisme (articles) i un de contes.

Aviat, però, s'ha adonat que el periodisme era alguna cosa més que escriure articles i, reparant aquesta falla, ha creat el premi de gasetilles, sota el nom del Fènix dels Ingenis del ram.

El premi és també de 2.500 pessetes i, com és de suposar, serà concedit a la millor gasetilla de l'any, excloent, és clar, el titular del premi. Però, com es coneixerà que les gasetilles presentades no són d'ell? La tasca, realment, serà difícil perquè ell és el periodista que proveeix d'aquest gènere literari tota la premsa barcelonina i forana.

Una de les maneres de fer la distinció serà la comparació amb el model i és perquè els concursants tinguin una pauta, que en el decret de creació del premi s'hi inclou una col·lecció d'obres mestres del titular.

Nosaltres, a causa de la manca d'espai, ens limitarem a publicar-ne uns fragments i una de sencera:

«... se le encontró una pistola de las que usan para asustar perros que no tienen bala».

«Se ha encontrado el cadáver de un hombre muerto que por el acento parecía extranjero».

«El juzgado número cinco se constituyó ayer en el Sanatorio del Espíritu Santo de Santa Coloma, para hacer la diligencia de reconstitución de una muerte ocurrida en marzo de 1933.

En aquella fecha estaba de enfermero Tomás Mota López y de enfermo un individuo que era mudo. Parece ser que entre ambos había alguna discrepancia por mediar una mujer.

El citado día a consecuencia de un disparo, cayó muerto el mudo y el enfermero declaró que, limpiando su pistola, se le había disparado el tiro.

Primeramente se puso en libertad al Mota por coincidir todas las declaraciones en que la muerte fué por imprudencia, pero a medida que iba adelantando el sumario se vino a la deducción de que se trataba de un crimen.

El juez señor Pastor dispuso que el Mota que está detenido en la celular fuera llevado

al lugar donde ocurrió la muerte y con dos capitales de artillería, los doctores forenses señores Luanco y Testor se hiciera la reconstrucción de como ocurrió el hecho.

De las diligencias se levantó el consiguiente atestado y ello servirá al juez para estudiar el caso.»

Apa, periodistes, a treballar! No sempre us ho han de donar tot fet!

EL NOTICIERO UNIVERSAL

publicava el dia 20 d'agost la següent

REMEMBRANZA

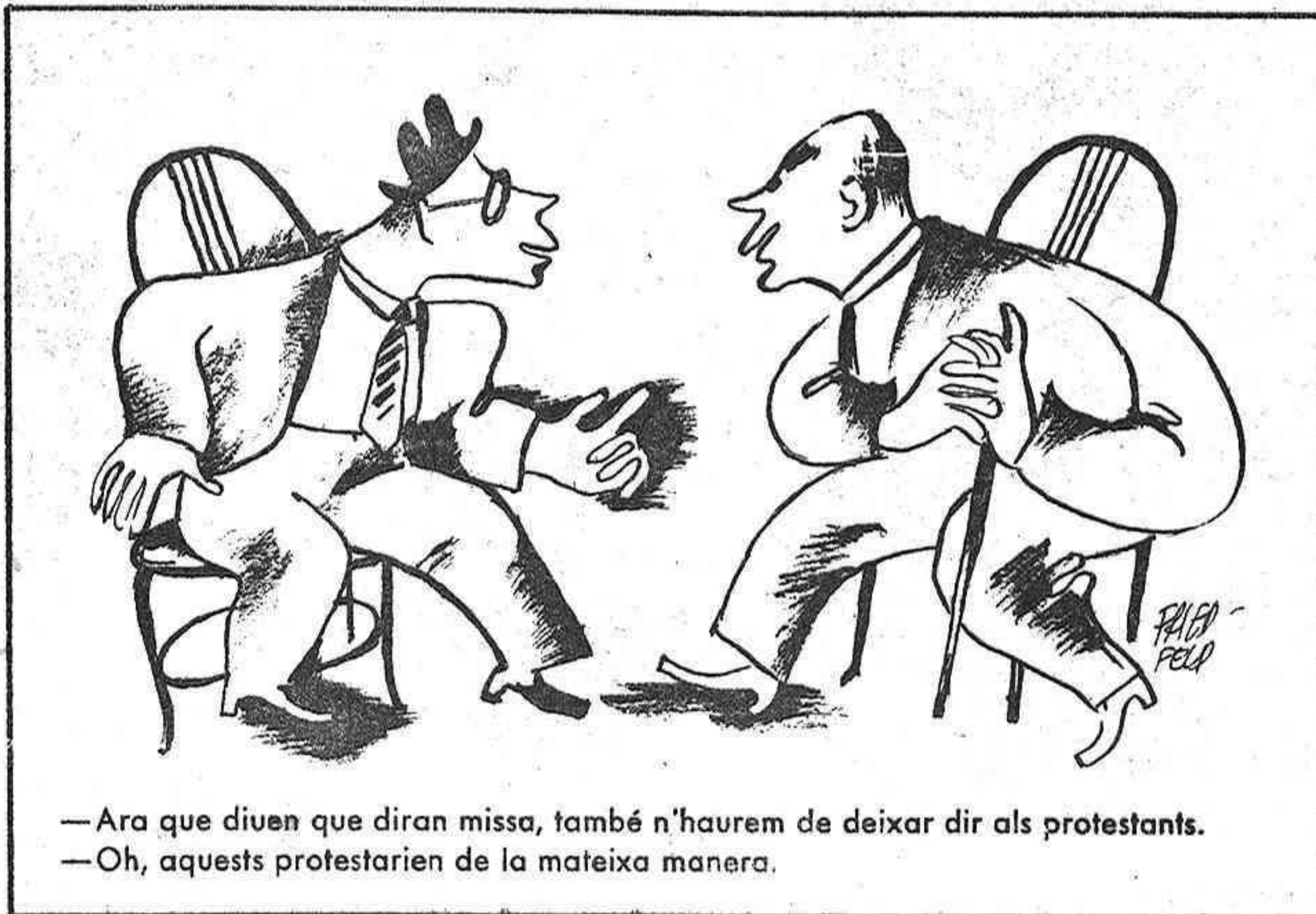
"Hoy se cumplen catorce años de la muerte, en Granada, del consecuente y esclarecido republicano H. Giner de los Rios, padre por línea directa y político respectivamente, de nuestros distinguidos amigos, Bernardo Giner de los Rios, ministro de Comunicaciones, Transportes y O. P. y Fernando de los Rios Urruti embajador de España en Washington (Estados Unidos)."

Què dimoni es deu haver de fer per a ésser pare per línia directa?

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

ANY, LXI

NUM. 3028

—Ara que diuen que diran missa, també n'haurem de deixar dir als protestants.
—Oh, aquests protestarien de la mateixa manera.

EDITORIAL

Un número passat que es conserva. — Els col·laboradors gairebé espontanis. — La nou del coll

El lector haurà constatat ja com la realitat del nostre esforç ha correspost a la promesa feta en el número passat. Un número passat gairebé present, puix que degut a l'interès i a les sollicituds que mereix L'ESQUELLA a totes les institucions oficials i oficines, el número de referència sortí a la llum pública del país el dimarts dia 31.

Aquest número que esmentem té la particularitat d'haver sortit amb un membre amputat i cosit, coses que la cirurgia reserva només per als éssers racionals i que demostra que L'ESQUELLA és una publicació huma-

na i amb vida pròpia. No tothom pot dir el mateix, afortunadament, puix que d'altra manera les nostres oracions verbals pecarien de monòtones.

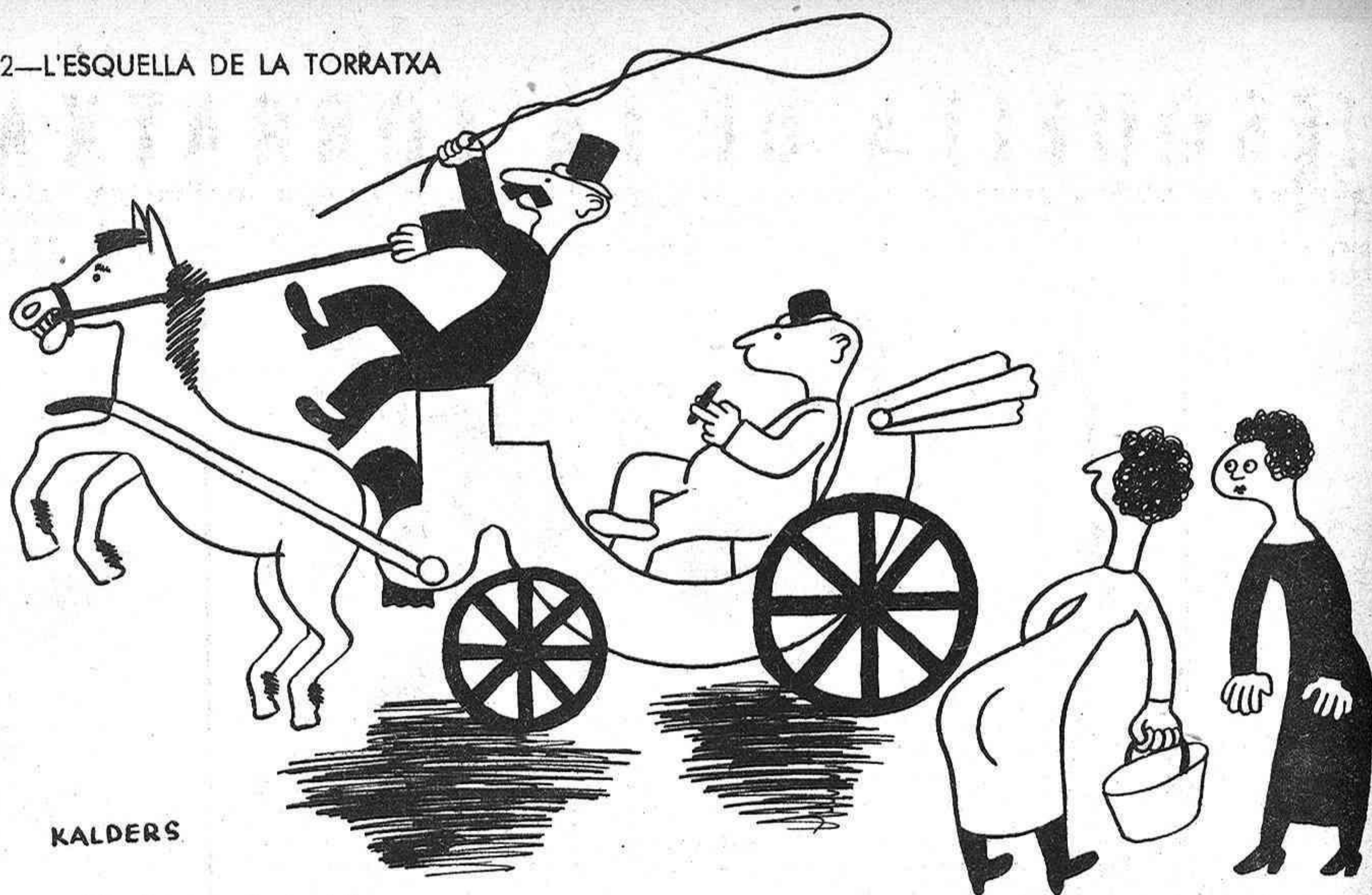
En la tasca d'amenitzar el setmanari, hem trobat una preciosa col·laboració. Per dir-ho amb l'«argot» peculiar de determinats medis que L'ESQUELLA es veu obligada a freqüentar prèviament, hom s'ha fet el propòsit de treure'ns la son de les orelles, lloable intenció, a desgrat que un dels llocs on la son causa menys molèsties és a les orelles.

Si badem i se'ns escapa un acudit que no

seria del gust unànime de tota la gran massa dels nostres estimadíssims lectors, hom ens tusta la pàgina i xapl: l'acudit es veu privat dels seus drets civils.

Ja veieu fins a quin punt la nostra feina ha estat simplificada amb el concurs d'experts i competents redactors honoraris, envers els quals ens sentim molt obligats.

Ara petgem terreny ferm, ben acondicionat i estimat de tothom, procurant no trencar-nos la nou del coll amb les pedretes que els nostres estimats admiradors ens llancen sota els peus.

KALDERS

— S'ha fet ric amb el sabó.
— Ja ho veus! Es la primera vegada que fa servir el sabó per alguna cosa.

ESQUELLOTS

CAUSA DE FORÇA MAJOR

El dibuixant Porta va per Barcelona tot emmudit. Sembla que li passi qui sap què, però la processó va per dintre, una processó laica i divertida, que només li suggereix ximpleries genials. Així que hom es distreu una mica i bada, en Porta ja ha fet una anècdota, sense que res ni ningú no puguin evitar-ho.

Dies passats, en una penya a la qual Porta concorre habitualment, un amic va preguntar-li:

—I tu, Porta? Que no vas a la guerra?

En Porta li va donar una d'aquelles mirades seves sense celles ni pestanyes, que et deixen blau.

—Jo no puc, home. Sóc inútil —respongué. Tota la penya es va esgarriar.

—Ah, sí? —preguntaren els amics—. Què tens?

—Sóc calb.

I en Porta es va asseure, aclaparat pel pes de la seva creu.

EL MODERN LATIFUNDISME

Quan va venir la sublevació dels militars el Poble triomfant es va incautar de les cases dels rebels i el Sindicato de la Construcció de totes les altres.

Hi havia, però, els solars sense edificar, que, si no s'edificaven, no servien de res i, com que el Sindicato de la Construcció no construïa, va decidir fer-ne horts i llogar-los. I dit i fet; els solars han estat parcel·lats en uns lots de 8 per 28 metres segons sigui el solar, i han estat llogats per tres pessetes al mes, però amb la condició que cada grup de llogaters s'hi ha de fer una conducció d'aigua, amb aigua, és clar.

En vista que l'aigua de la canalització no era pagada, l'Empresa Collectivitzada d'Aigües de Barcelona ha decidit, com se sap, fer un arranjament per quasi no cobrar-la i, un cop ha aconseguit això el Sindicato, vistes les millores, ha acordat apujar el lloguer de les parcel·les a 5 pessetes al mes.

Es quasi segur que hi ha algú que sap el nombre de parcel·les que s'han fet al terme de Barcelona. Una simple multiplicació li donarà un nombre igual de duros mensuals.

ESSER ATENT SEMPRE DONA

Quan el President de l'Audiència va ésser víctima d'un atemptat sortosament frustrat, foren moltes les persones que el visitaren per felicitar-lo amb motiu de no haver sofert el més mínim dany.

Un dels dies en què les visites eren més nombroses es presentà a l'antecala l'ex-governador Brauli Solsona.

L'uxier li va fer emplenar un d'aquells paperets que s'acostumen a emprar a totes les secretaries. Brauli Solsona, que s'enfadà perquè li feien complir aquest requisit, hi posà: «motiu de la visita: comprar l'edifici».

Vertaderament l'edifici no l'ha comprat, però n'ha adquirit gratuïtament una bona part. D'aquella visita n'ha sortit un nomenament per a l'ex-governador. Ha estat nomenat cap del Gabinet de Premsa del Departament de Justícia (1500

Nota: Aquest esquellot ens l'ha enviat el mateix interessat, sinó que no ho podem dir.

VULL UN FILL TEU!

Goebbels, l'home que segueix la propaganda del govern de Hitler, diuen que és també molt aficionat a les mecanògrafes.

Una vegada, no fa gaire, en tenia una de rossa que es va enamorar d'ell, si fa no fa, com totes.

Aquesta, però, era més apassionada i a cada dos per tres diu que se li penjava al coll i li deia tot posant-li els ulls en blanc com si els hi haguessin passat per la censura:

—Vull un fill teu...! Goebbels estimat, vull un fill teu...!

Ell diu que va dignar-se respondre-li:

—Jo prou que te'l faria, però tinc por que no ens sortís prou ari.

I ella diu que exclamà tota decepcionada:

—I ari!

VON-VONS NAZIS

Von Faupel, l'home de confiança del «bell Adolf» a Salamanca, ha estat substituït a instàncies de Franco i a instàncies dels italians a Franco, per von Sthorer.

Es comprèn que el Reich hagi pensat de cara a la tardor trametre a la cort del general Pitiminí un «bon estorer».

Amb el fred que fa a Salamanca!

En canvi a nosaltres ens en sobren de bons estorers.

Una vegada, no fa gaire, vàrem trametre cinc tècnics a posar una estora a l'Exposició de París, per cert que varen tornar tots cinc i nosaltres aprofitem l'avinentesa per remarcar-ho, perquè no sigui dit que no som cordials i amics de pacificar els esperits.

(MÉS ESQUELLOTS
A LA PAGINA 522)

EL P.I.C.A.

La cordialitat és un vici lleig que fa bonic

(Partit Idoni de Capacitats Aplegades)

Cap viu, fraternals!

A fi de renovar els permisos d'arma dels nostres Quadres d'Empenta, i seguint les disposicions emanades de la superioritat competent, el Consell General del P. I. C. A. ha resolt que els afectats es presentin amb els següents documents: certificat de revacunació, tarja personal, un "duro", i el número corrent de "Pentalfa".

A més, per tal d'evitar accidents sempre lamentables, els sollicitants hauran de respondre el següent qüestionari:

Per què el vols el revòlver? — Vols dir que no t'hi faràs mal? — Ja ho saps que d'un mànec d'escombra en van sortir set trets? — Ja ho has dit a casa teva que tens arma? — T'agrada el cinema?

En el cas de tractar-se de pistoles o bombes de mà, la cosa varia i el qüestionari és diferent, havent-se d'adjuntar, quan concorren aquestes circumstàncies, deu pessetes en paper rentable de l'Estat, per despeses d'embalatge i atencions administratives.

«Hi ha personatges que no poden passar per la censura» (El censor)

CLAMEM JUSTICIA!

Hem llegit (ens fa vergonya confessar-ho) en un full irresponsable que es publica encara en perjudici de la guerra, un atac contra el nostre estimat fraternal Manuel de la Trofoteràpia, Secretari de Propaganda del P. I. C. A. Actualment no sabem si el nostre amic es troba ací, o a París, o fent una pel·lícula del "Vaya-films!", o si és a tot arreu alhora, perquè el nostre amic dona cap a a tot. El que sabem és que la campanya que comentem és illegal, fraudulenta i delictiva, puix que el Secretariat de Propaganda és una institució

i el fraternal Manuel de la Trofoteràpia és un home representatiu, coses ambdues molt elevadores, i que immunitzen contra els atacs dels espectadors.

Esperem, doncs, que per part de qui correspongui, el full irresponsable que dèiem serà objecte d'una admonició o bé —per dir-ho d'una altra manera i per guanyar temps— esperem que serà objecte d'una amonestació.

El fraternal Manuel de la Trofoteràpia que faci el que vulgui, que ja és prou gran, i a més a més del P. I. C. A.

Qui vulgui peix que es mulli l'entrecuix. (Madame de Sevigné)

La subscripció "Pro Rayo Mortifero"

El P. I. C. A. obre una subscripció per fer venir un savi de l'estranger i que inventi el "Rayo Mortifero". (Escriuim així la paraula perquè és molt més suggestiva.)

El "Rayo Mortifero" ens permetrà guanyar la guerra molt més aviat del que la gent es pensa, i tenint-lo a ell, no ens faran cap falta ni el "Komsomol" ni el nou cuirassat "Espanya", ni el "Comité Proaviones". Cop de mà al commutador i ja tenim el Franco de panxa enlaire i tota la resta de la trepa fent-li companyia.

Això no s'aconsegueix així com així. Calen molts diners i una gran abnegació per part dels *subscritors* (que, en aquest cas, som nosaltres). En això de l'abnegació i l'esperit estalviador no hi ha cap Comitè Pro-El que sigui que ens pugui superar. Donar-nos els diners a nosaltres, ciutadans, és col·locar el capital d'una manera segura, fins el punt que, un cop feta la donació, ja no cal amoïnar-s'hi mai més.

Perquè el poble vegi que va de debò, de tant en tant publicarem llistes de subscritors, senceres o fragmentades, segons ens sembli i cada quan ens sembli.

Aquí va la primera: Abelard Nuca i Coc: 35 cèntims.

Papa Apa i Minuta: i pesseta gastronòmica.

Sira Rai i Vinga: 2 rals.

Sindicat Peculiar d'Esquiladors (T. O. R.): 3 boquilles.

Pere Ep i Sesbardisses: 1 pesseta de Girona.

Joan Cantera i Patracol: 1 (il·legible).

Jaumet Reietó i Pollera (de 3 anys): 2 botons.

(Vegi's la solució en la pròxima llista.)

NOTICIARI

La Secció de Gaudi i Esbargiment prepara una sortida de caràcter nudista, per visitar el convent de Pedralbes. Com que tampoc no ens hi deixaran anar, no cal que ens hi amoïnem més.

***

El nostre fraternal Emili Trau i Polleguera s'ha tornat "locu". Aprofitant aquesta avinentesa, saludem la seva família i li diem que no plori més, puix que d'altres s'han trobat en el mateix cas i després els han fet personatges.

***

El doctor Fèlix Martibàñez encara no ha cursat el seu ingrés al P. I. C. A. En acabat, tot seran presses i venir a darrera hora amb precipitacions.

"El nu no és moral ni immoral. És, simplement, manicomial"
Professor N. Capo

LA XAVOLA

—Parla'm clar, home!
—No puc. Em sento encongit.

Nosotros también somos catalanistas ¡Quién lo duda!

Se ha hablado tanto de la necesidad, absurda teoría, de hacer catalanismo en catalán que, por una sola y única vez, nos sentimos impulsados por la vil insidia lanzada por los restos putrefactos de la antigua politiquería de mangas y capirotos que no as-

piraba a otra cosa que a hacer una Cataluña rica y plena a costa de hacer trabajar al hermano forastero que a esta hermosa tierra de promisión llegaba pletórico de ilusiones y de patriotismo que otros traicionaban marchándose a otra América.

—Al meu xicot li agraden molt els foxs.
—I balla bé?
—No. Es bomber.

No, camaradas; no, compañeros; no, hermanos. No es necesario hablar ni escribir el rudo y brusco idioma de Lul para amar como niños de pecho esta dulce madre que es Cataluña. Basta con haber vivido en ella o con haber llegado a ella y sentir las ansias renovadoras de transformación que sentimos nosotros los catalanistas de corazón y no de sangre, para amar, para delirar por las riquezas de esta nuestra tierra incomparable, ubre inagotable de delicias sin fin.

Estos paisajes; este mar, estos campos y estas fábricas y esta propiedad urbana, no pueden ser el privilegio de aquellos que los reclaman como una herencia, sino de aquellos que han visto, amado y tomado.

Nosotros no sentimos el catalanismo estéril de oda y sardana ni el interesado y mezquino del señor Esteve, que con su miseria y rapacidad hizo una Cataluña de gipcianos y fabricantes explotadores. Nosotros sentimos el catalanismo de aquella Edad de Oro, en la que, como dijo Cervantes el maestro, no había tuyo ni vuestro. Nuestro catalanismo es generoso, empero, y no lo queremos para nosotros solos. Vosotros sois emprendedores: emprended, pues, que nosotros, enamorados de esta tierra dulce como la miel, sabremos apreciar y encauzar vuestro esfuerzo, y así, todos unidos, haréis de Cataluña nuestro ideal.

Y por una vez, una vez y no más como diría el ex-Santo Tomás, un grito en vuestro rudo dialecto: ¡Bizca Catalunya!

P. S. — Al acabar de pergeñar estas líneas, leemos en «Catalunya» un artículo titulado «Catalunya i «Catalunya»», del cual es este párrafo:

«Amb textos irrefutables, hom ha demostrat, no fa gaires dies, que la C. N. T. i la F. A. I., arran de l'11 de setembre del 1936, havien palesat llur simpatia i adhesió a l'efemèrides simbolitzada per la gloriosa figura de Rafael de Casanova. Ha calgut exhumar aquests textos d'ara fa un any per tal que els «embolica que fa fort» no puguin reeixir en llur propòsit de presentar els anarcosindicalistes com enemics o indiferents del que, per a les llibertats de Catalunya, representa l'11 de setembre del 1714. Ho férem l'any passat i ho fem enquany, no pas perquè el fervor catalanista, que no l'hem sentit mai — i el catalanisme polític molt menys, — sigui ara més pujat de to, sinó perquè, després del 19 de juliol del 1936, l'11 de setembre ja no és un monopoli dels partits polítics.»

Pues nosotros sí, lo sentimos. Que conste. Y que no se nos diga que no podemos llorar, porque quien no llora, no mama.

AQUEST NUMERO
HA PASSAT PER LA
CENSURA

— Pobret, ja el planyo !

KOBE —CARRER DEL TEATRE

Allà encara no hi ha Comitè Econòmic i, malgrat tot, es veu que hi ha roba estesa i que han tret els drapets a reluir.
Aquesta foto anàvem a llençar-la al cove, però, en veure que ja en venia, ens hem decidit a publicar-la.

NOSALTRES DIVULGUEM
EL POC QUE SABEM

JAPÓ

El perill groc és tan greu, que ens fa tornar grocs només de pensar-hi

EL SOL IXENT

«El sol ixent» és el nom hipòcrita sota el qual s'amaguen les més bastardes ambicions imperialistes que hagin pertorbat mai la pau del món.

El sol ixent resulta que de mica en mica s'ha anat posant tan alt que ja escalfa com un diable i fa butllofes a l'espatlla de Xina.

El sol ixent d'ençà del 1894 que arrabassà a Xina l'illa Formosa, darrera de les que formen el rosari que flanqueja la costa oriental del continent asiàtic, ja no ha deturat la seva follia anexionadora que ha culminat amb la creació del Manxukuo, on ha entronitzat l'emperador Pu-Yi, foragitat pel poble xinès el 14 d'abril... (ai, dispensin!) l'any 1912.

ANEXIONISME

A més de l'illa Formosa que hem citat en primer lloc perquè som amants de l'ordre cronològic quan fem a estones que podríem dir perdudes d'historiadors (abans fèiem faves) i per ésser la més Formosa, els imperialistes nacionalistes nipons s'anexionaren l'any 1910 després de la guerra amb Rússia la península de Corea.

Després de la gran guerra obtingueren per mitjà de la Societat de les Nacions el mandat sobre les illes

de la Micronèsia, que havien pertanyut a Alemanya.

Posats a anexionar-se coses, aquests homes petits i carregats de punyetes s'anexionaren els avantatges de la civilització blanca l'any 1868 en què Mutsuhito destruí l'organització feudal i inicià la nova era Meiji.

L'AFICIO DELS NIPONS ALS CAPIQUES

En aquesta època un fet transcendental vingué a consagrar oficialment la tradicional afició dels japonesos als capicues.

Aquesta afició data no res menys que de la fundació del mateix imperi, esdevinguda allà pel segle setè abans de J. C., circumstància per la qual s'acostuma a dir que l'imperi del sol ixent és més vell que el fill de déu.

En aquesta remota època els nipons ja colleccionaven bitllets del tramvia capicues amb la particularitat que els colleccionaven i guardaven curosament fins que en tenien tres i, quan en tenien tres, sabeu què en feien? doncs els llençaven.

Aquest costum, com hem dit abans, fou consagrat per un fet històric esdevingut en el temps de Mutsuhito, que féu canviar la capital del Mikat que havia estat Kioto, per Tokio, establint així la capitalitat del capicuisme.

DUROS A QUATRE PESSETES

El perill groc, però, no és principalment imperialista en sentit bèl·lic, sinó que a aquest el precedeix sempre el gran sentit comercial econòmicista que ha invadit el món sota l'enorme barator dels gèneres que el Japó exporta en competència irresistible.

Els japonesos reclusos en l'arxipèlag que forma la base de l'imperi no cabien ben bé drets sobre el sol originari on per altra banda no és fàcil romandre dret molta estona per la peculiaritat sísmica del sistema volcànic d'aquelles terres.

Això ha fet barrotar totes les ganes de no fer res i establir jornades de treball que en alguns llocs de l'imperi de color de cua de lloro han arribat a ultrapassar les 36 hores diàries.

Els productes, per tant, tenen uns preus que no es poden aguantar fins al punt que s'atribueix als japonesos la fabricació de duros a quatre pessetes i fins i tot ens han assegurat que allà baix una pesseta de llango nissa que ací val ara un duro, la venen per un ral i encara no donen el canvi en vals.

Aquesta tendència a no exagerar diu que els ve als japonesos per reacció contra els portuguesos, puix que fou un portuguès, Méndez Pinto,

qui els va descobrir un dia que badaven, allà per l'any 1542.

Després envairen el terreny mercaders i missioners; aquests darrers capitanejats per un sant home: Sant Francesc Xavier, que fou qui els ensenyà a fer-se l'hara-kiri un dia que estaven tots desesperats per la terrible baixa dels preus dels queviures i altres articles de primera necessitat.

Com canvien els temps!

L'HARA-KIRI

L'hara-kiri és una manera com una altra de suïcidar-se.

Així com ací les minyones quan les abandona un soldat prenen sal-fumant i les heroïnes de Calderon, més refinades naturalment, ingerien llumins de deu (ara els seria difícil), els japonesos tenen el costum d'encetar-se la panxa com aquell que enceta una síndria.

L'arma acostuma a regalar-la l'Emperador en persona si va bé de diners i li fa nosa la persona a la que va destinat el regal.

El nom d'hara-kiri, segons sembla, ve que una vegada es va obrir la panxa un tramviare davant d'uns amics i, un cop oberta, aquests van veure que dins la panxa tenia pessetes 14.000 en pessetes de plata i, com el suïcida es deia Quiri, els amics diu que exclamaren tots astorats en veure aquell tresor:

—I ara, Quiri? —I hara-kiri es diu des de llavors aquesta manera de suïcidar-se.

EL SOL PONENT

Aquesta brometa, però, algun dia s'haurà d'acabar i ara sembla que això que s'acabi no va per mal camí.

L'excessiva ambició imperialista dels militars nipons successors dels Samurais, ha portat el representant diví de la nació a llançar-se a una aventura, primera rotació de l'Eix Roma Berlín que és la invasió de Xina del Nord que els pot costar cara.

El perill groc ha ensopegat amb els grocs de Xina i com diu la dita: «no hi ha pitjor conya que la de la mateixa madera socialitzada».

En fi, poc viurà el que no ho vegi.

Pere Gallari

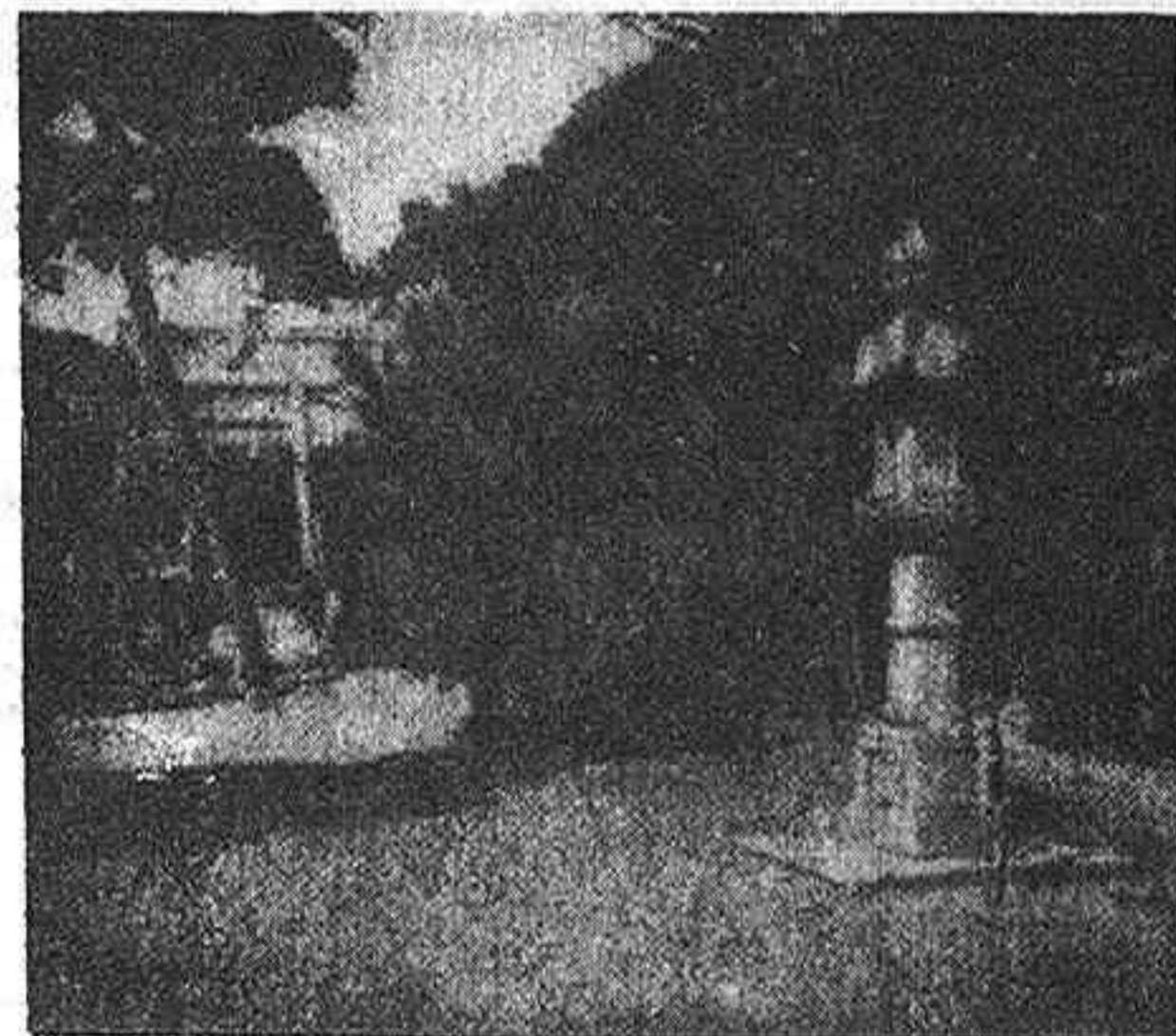
Les musmés estudiantes visitant un temple de Kioto dels que encara no han estat mai cremats, car a Kioto encara no hi ha hagut cap 19 de juliol, però potser no trigarà gaire.

JARDI D'UN TEMPLE JAPONES

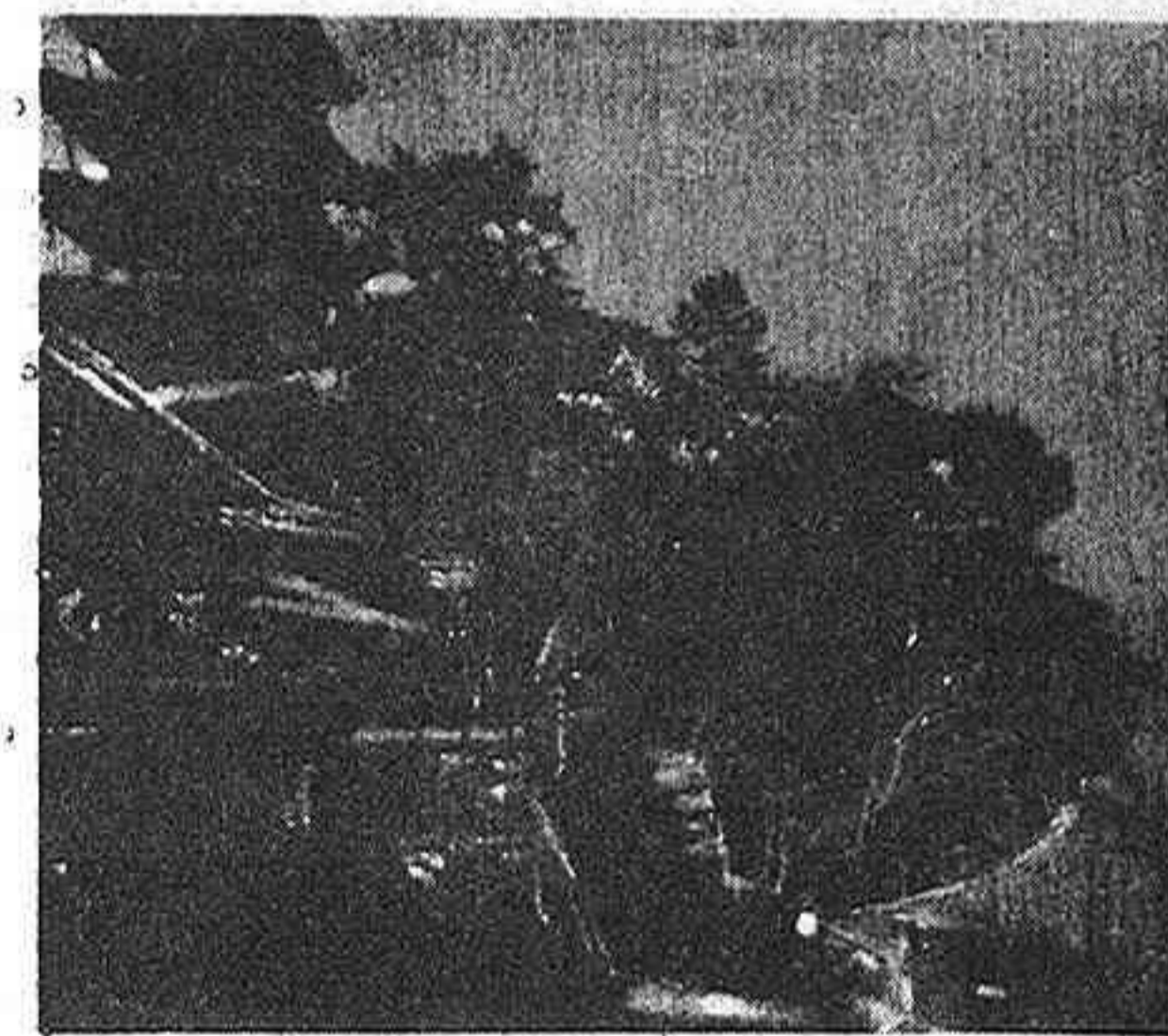
Això que es veu a la dreta és una font d'orxata valenciana.

Com tothom sap, l'orxata valenciana és d'origen japonès si és bona.

MIYADJIMA

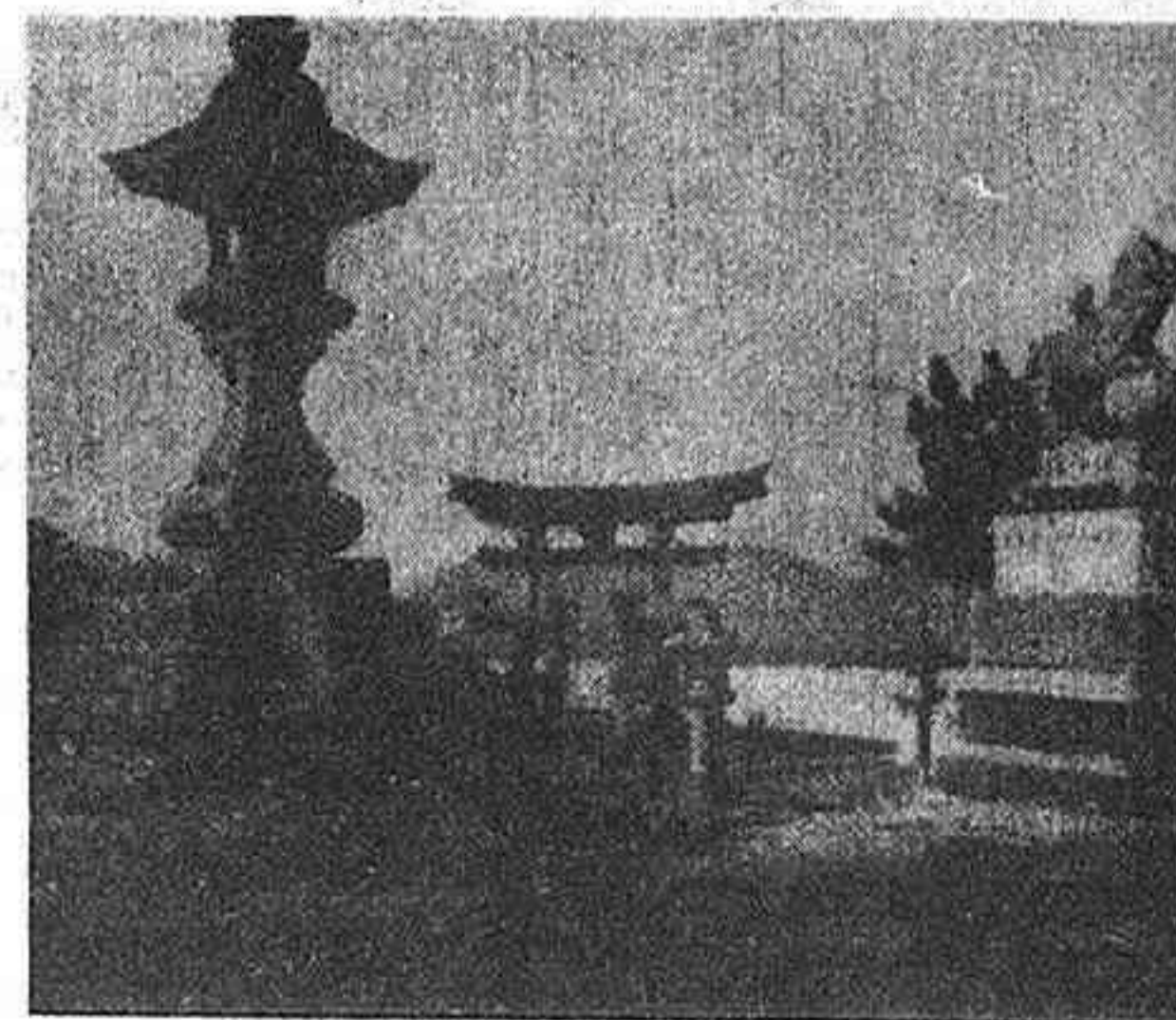
Una vista de l'illa.

Entrada al Gran Temple de Miyadjima. Al fons la porta de l'Aigua.

Suposem que aquesta porta de l'Aigua, tractant-se de l'entrada d'un temple, deu ésser la porta de l'aigua beneïta, encara que també podria ésser l'aigua per als bombers.

Per si de cas!

—Aquest Oliveira Salazar no sé com se'ns ha tornat. Ara ens diuen que ha trencat les relacions amb el «Niñu Jesús de Praga».

D'ON SURTEN LES MISSES

Els homes de l'Esquella, com qualsevol persona que s'estimi, també fem negocis bruts

Un dels nostres lectors ens fa un interviu

ELS HOMES DE «L'ESQUELLA»

Admirats i estranyats del nostre propi èxit i tement que els nostres lectors en veure de la manera com sostenim aquesta publicació, a tot luxe, amb la quantitat i qualitat de paper que es pot veure, a tres tintes, cada setmana variades, tirada pel procediment de l'offset, escrita pels millors escriptors, il·lustrada pels millors dibuixants i comprada i llegida pels millors compradors i pels millors lectors del país, poguessin pensar malament de la nostra moralitat, imaginant-se mil coses lletges sobre la manera com aconseguim

els recursos per anar tirant L'ESQUELLA, donats els preus de les primeres matèries, que si abans costaven un ull de la cara ara en costen tres, hem decidit anar a trobar un dels nostres lectors perquè ens fes un interviu per tal que nosaltres li poguéssim contestar.

L'hem trobat, i per això l'hem conegut, llegint L'ESQUELLA. I sense més ni més l'hem emprès.

—Llegint L'ESQUELLA, eh?

—Sí; llegint L'ESQUELLA, ja ho veieu.

—Això vol dir que sou lector de L'ESQUELLA, no?

—Com ho heu conegut? Vós sou policial

—No; sóc redactor.

—De L'ESQUELLA?

—De L'ESQUELLA; us estranya?

—Sí; com us ho feu per anar tan ben vestit, si hi heu de perdre diners?

—Es que tirem molt.

—Fugiu, home, fugiu; si com més tireu més heu de perdre-hi.

—Teniu tota la raó; però hi guanyem.

—Com?

—Com tothom; fent negocis bruts.

—Ah, ja; voleu dir especulant.

—Home, no gosava dir-ho. No voldríeu pas sabó a quinze pessetes?

—Psè; jo us en puc oferir a trenta; però no hi ha negoci. Quins negocis bruts feu per poder tirar L'ESQUELLA?

—Ui! De tota mena. Us en donaré algun exemple, el sabó, per començar:

EL NOSTRE NEGOCI DE SABO

Com sabeu, els de L'ESQUELLA controlem alguna fabriqueteta de teixits. Un dia vàrem necessitar sosa càustica per al blanqueig i vàrem acudir, és clar, al Consell d'Economia, que ens en va concedir deu tones a tres pessetes i mitja el quilo.

Quan la vàrem tenir, ens vàrem reunir amb el Comitè i vàrem dir-li: Si aquesta sosa la fem servir per la fàbrica no hi fem cap benefici; en canvi, hi ha una fàbrica de sabó que ens la pagarà a deu pessetes el quilo.

—Carai! —va fer un del Comitè—. Això és magnífic; però encara ho pot ésser més. Si exigim a la fàbrica de sabó que el 75 per cent de la seva producció ha d'ésser per nosaltres...

—Esplèndid. Aleshores podríem vendre el sabó! —va contestar un altre.

—I per això —diguérem al nostre lector—, ara us podem oferir sabó, en comptes de teixits i, naturalment, L'ESQUELLA.

—Escolti: fins on arriba aquest autobús?
—Oh, a vegades arriba a lloc.

—Però amb això no en podeu pas tenir prou! Jo sé al preu a què estan les coses...

—També ajudem Madrid amb queviures.

—Ah!

—Sí —continuàrem—. Primer de tot ens calia un despatx amoblat, i ja el tenim després, uns camions i gasolina.

Un cop aconseguit això, necessitàvem persones solventes i de bona fe que vulguessin lluir.

—I les teniu?

—El món n'és ple. Un cop tot això en mà, una propaganda ben portada i avant.

Nosaltres ajudem Madrid amb queviures que ens donen i altres que comprem. Us podria ensenyar els rebuts dels que els han rebut.

—Sí que sou escrupolosos.

—Això sí que ho tenim.

—Aleshores, doncs, com hi guanyeu?

—De diverses maneres. Una d'elles, venent queviures a Barcelona; una altra portant paquets a particulars.

—No ho entenc; els comprovants us han de fallar.

—Al contrari, home, al contrari.

—Aleshores el que fem és que ens han de dir què hi ha als paquets; per exemple, cinc quilos de patates, dos d'arròs, un de sucre, un de mongetes, etcètera, etc. Portar aquest paquet costa poc; en fem pagar unes dues pessetes i, quan el lliurem, fem firmar al que ho rep un rebut a nom de «L'Ajut Pro-ESQUELLA a Madrid», especificant les quantitats de queviures que li hem lliurat. Aquests rebuts, junt amb els que ens fa l'Ajuntament madrileny del que li portem, perquè tot no ha pas d'ésser negoci —també tenim consciència, per si no ho sabíeu—, fan el total de comprovants irrefutables del nostre ajut. Després aprofitem els viatges en què els camions van o vénen de buit, per fer altres transports...

—Però aleshores resultarà, pels comprovants, que heu lliurat més queviures dels que heu rebut o comprat!

—No, senyor, no; és per a evitar-ho i tenir la comptabilitat en regla, que ens hem de vendre la diferència a Barcelona.

—I no heu tingut mai cap disgust?

—Psè..., pocs. Més aviat situacions vexants; però encara no hem anat a la presó.

Ja ho veieu. Jo no sé per què havien de fer passar una mala estona a aquell pobre madrileny.

—I això sol els dona per anar tirant L'ESQUELLA?

—No; també tenim el negoci de Marsella.

EL NEGOCI DE MARSELLA

—I, quin negoci és?

—De Marsella enviem queviures a Barcelona i on es presentí. Durant un temps ens

haviem dedicat al que en diem intercanvi. Els comitès dels pobles ens enviaven els productes: avellanes, ametlles, vi, oli, etc.

—Ah, ja; i els representants d'allí ho venien.

—No.

—No? I doncs, què en feien?

—S'ho venien. Però ara ja no hi ha comitès i compren el que sigui; sabó, bacallà, etcètera, etc.

—Al preu que sigui.

—No, home, no; al preu que sigui, ho venen; però ho compren al preu corrent.

—I hi feu negoci, amb això?

—Pocs, realment; però per als beneficis tenim el negoci de la llet.

EL NOSTRE NEGOCI DE LA LLET

—Ah, el negoci de la llet és vostre?

—No és nostre, però hi tenim participació; en prenem quan podem. Però ens ho portàvem callat. Ara, que davant d'un interviu, som capaços de xerrar-ho tot.

Abans de la Revolució hi havia uns capitalistes que munyien les vaques i el públic pel seu compte. En realitat, però, munyien els pagesos que munyien les vaques, i després munyien el públic. Els capitalistes de la llet la compraven als vaquers de fora a 0'35, 0'40 ó 0'50 i la venien al consumidor a 0'70. Aquesta explotació, però, no podia durar i vàrem fer la Revolució, perquè ells pagaven malament el personal, els lloguers, les contribucions i els impostos, i encara es repartien milions al cap de l'any. Ningú no sabia com s'ho feien si no era estafant algú.

Ara, en canvi, la cosa és ben clara: hi ha un control i a més de la llet controlem la nata, el mató, el yoghurt i el que vingui. Paguem la llet als productors de fora a 0'25 i a 0'42 i la venem al públic, una petita part, per a estar bé amb l'Ajuntament, a 1'10 pessetes el litre; l'embotellada, a 1'20; en pasteuritzem una altra sense amoinar-nos-hi massa i la posem a 1'50.

—I, voleu dir que hi guanyeu molt?

—Psè; en total i entre tots, cosa d'unes 200.000 pessetes al dia. Però com que no totes són per a nosaltres, també hem fet Kom-sommols, cuirassats «Espanya», l'avió «Barcelona» que ja en tenim 100.000 pessetes, i ara farem nou avions «xatos» per subscripció popular, que seran una preciositat.

—Si abans no us fiquen a la presó.

—Naturalment, si abans no ens fiquen tots plegats a la presó.

UN PRINCEP GENEROS

LA DARRERA ENCICLICA

"Varietas varietatis, omnia varietas"

La vaga tèxtil del Canadà, en la qual l'arquebisbe de Quèbec va anar a visitar els vaguistes per posar-se a la seva disposició en tot i per tot, i excitant-los a persistir en la seva actitud, actitud —la del prelat— secundada per tots els capellans de la regió des de la trona, sembla que ha obert finalment els ulls al Papa, que s'afanyà a posar-se al costat dels vaguistes del ram de varietats de Barcelona per mitjà de l'Enciclica «Varietas varietatis, omnia varietas», que diu així:

«Dilectissimae cuplatistae, accrobaticci et coetera et coetera, gladiatore per la vita ca-

rissima versus explotacióne iniqua et iniquitate novarum patronorum per saecula saeculorum». Audite, legite et vagate:

Vostra lotta est mia lotta per humilibus exaltationem ad opulentiom. Tirate avanti cum fanalorum, nec desperate. Quousque tandem abutere Catilina patientia nostra? Aliquando bonus dormitat Homerus. Sed Ego non dormitur! Vigilanti, vigilanti, video cum reivindicacionem vostram non auditae sunt. Not obstat: dura lex sed lex et urbi et orbi cum vobis. Ego dico: panem et circenses et mens sana in corpore sano, cum vestram, proclamatio mea est:

Per vinum et mulieribus
Claudicant juvenis
Optime domus
Sarasa! (1)

Recibite benedictione mea, filii mei et conservate vobis bonus.

Pius

(1) Original llatí de la famosa traducció castellana:

Por el vino y las mujeres
Se pierden chicos
De buena casa
¡Sarasa!

Feu

subscripcions,

subscripcions,

subscripcions...

COMITÉ PRO-AVIONES

Defensa Ciudades Pasivas

OFICINAS DE PROPAGANDA

Valencia, 320 pral. - Teléfono 75949

BARCELONA

Ciutada Director

SALUT:

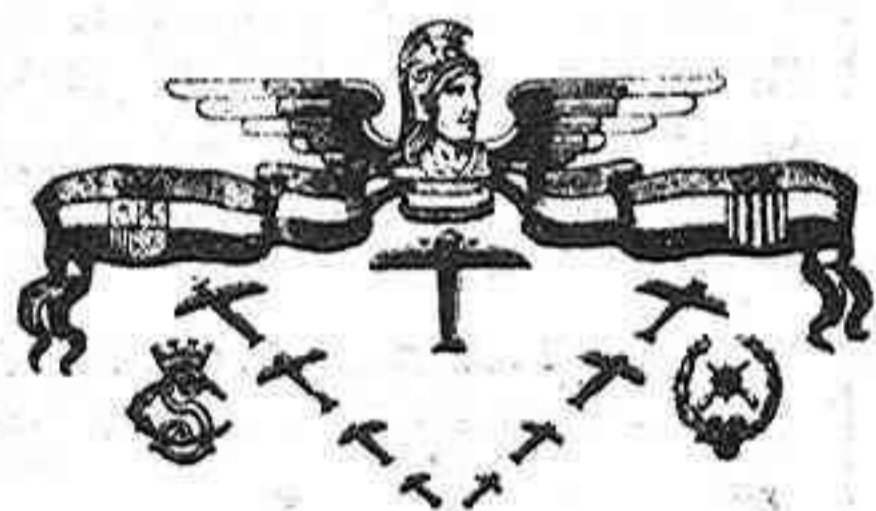
El "COMITE PRO AVIONES" amb domicili social al carrer que fa esment la capselera d'aquesta lletra al eixir a la llum publica, te el plaer de saludar-vos particularment i a l'ensemps que a tot el personal que comporta la seva edició.

Aquestes ratlles no tenen altre objecte que pregar-vos el vostre ajut desinteresat a la nostra tasca en embrió en el sentit de que us estimarem sino la vostra col.laboració que seria demanar molt al menys el "Placet" que ens es indispensable per tal de veurens animats a aquesta dura comesa que ens em empres i que esperem sera ben rebuda pel nostra poble antifeixiste per comportar un ajut efectiu en benefici de la Causa.

EL COMISSARI DE PROPAGANDA

Pedro Orri.

Barcelona 27 d'Agost de 1937.

Aviones - Aviones - Aviones

Instrumentos de progreso civilización estos hombres idealistas que creyeron que acortando las distancias del espacio unian unos pueblos con otros pueblos que todo su sueño toda su inteligencia estaba puesta en la humanidad futura.

Pero otros instrumentos cruzaban el espacio bajo el ingenio de otros hombres que soñaban maldad, tiranía y destrucción AVIONES que fueron creados por hombres de todo corazón; cambiaban sus alas blancas de paz y de progreso, por las alas negras, simbolo de barbárie que destruyen pueblos, ciudades, campos y asesinan niños, mujeres y ancianos.

Hombres nuevos nacidos del ambiente revolucionario que bajo las ingrátitudes del mañana, quieren oponer a las alas negras, una escuadrilla de alas rojas simbolo de triunfo y de grandeza, para que la humanidad no tenga que sufrir más vejaciones de unos seres humanos que no debieran ver el sol o la luz de la humanidad.

Este Comité formado por hombres de máxima responsabilidad se propone con la colaboración, del pueblo Español, que en el plazo mínimo de tres meses y máximo de seis, hacer entrega de nueve aviones (tipo chatos) a las gloriosas fuerzas de Carabineros y al no menos glorioso Cuerpo de Orden Público, (Seguridad, Asalto y Vigilancia) y a su vez ellas las destinarán a nuestra gloriosa aviación, orgullo y honra del Pueblo Español y admiración del mundo entero.

COMITÉ PRO-AVIONES

Defensa Ciudades Pasivas

Para donativos: FONTANELLA, 11, pral. - Oficinas de Propaganda: VALENCIA, 320, pral. - Teléfono 75949

... Que són el
vehicle de
la disbauxa.

(Observi que, passi el
que passi, els diners
se n'aniran en Orri)

INFORMACIO ESTRANGERA

Indignació a Londres

Londres, 30. — Els nous actes de pirateria de la pirateria han produït novament nova indignació als medis marítims de Londres.

Darrerament el bombardeig de dos nous vaixells mercants anglesos al Cantàbric han fet pujar de to aquesta reacció popular anglesa.

Hom constata que un anglès ja no té prou dits a les mans i als peus per comptar els vaixells anglesos agredits pels pirates de la mar.

Aviat, però, i això és un consol, un anglès ja tindrà dits de sobres, si les coses van com van per a comptar els pocs vaixells anglesos que no hauran estat encara agenollats pels pirates de la mar.

El que no es consola és perquè no vol.

EL Comitè de Londres

Londres, 30. — Aquest matí s'ha reunit inopinadament el comitè de la no intervenció.

Han estat constatats els deutes que els països que representen els reunits han deixat de pagar al Comitè, o sigui als mateixos reunits.

Hom sospita que aquesta morositat de la que només es pot excloure França tingui derivacions tràgiques, puix que de no corregir-se a temps fóra impossible la jubilació pròxima dels membres del Comitè que a força de no intervenir s'han anat fent vells i ja gairebé no s'aquanten.

El general italià Franco, ascendit

Salamanca, 30. — S'acaba de rebre de Roma una real ordre de Mussolini ascendint el general italià Franco que comanda les tropes alemanyes que es batien a Espanya per tal d'aconseguir la llibertat de pensament dels moros del Rif seriosament amenaçada per la sublevació dels republicans del Govern de la República democràtica.

El general italià Franco, en rebre la real ordre que l'ascendeix a generalíssim de les tropes invasores ha cridat amb aquella veueta tan fina que té:

—Viva Itàlia! ||Viva Alemanya!! |||Viva Mussolini!!!

Un natural del país intentà pertorbar l'acte atrevint-se a pensar «Viva Espanya!».

L'indígena fou afusellat immediatament per separatista.

Els nipons empren gasos

Ginebra, 29. — S'ha comprovat oficialment que els contingents que el govern japonès diu que ha aconseguit desembarcar a Xina del Nord han emprat gasos asfixiants contra les tropes xineses que lluiten per impedir aquests desembarcaments.

De tota manera, a desgrat d'haver-se com-

provat oficialment aquesta infracció criminal dels tractats internacionals que constitueix el fet que els nipons hagin emprat gasos, la S. de les N. sembla que no en farà cap cas a fi i efecte de no enrair encara més l'atmosfera de la pau europea que tan seriosament amenaçada es troba a l'Àsia.

Turquia dóna llicions a les Grans Democràcies

Ankara, 29. — Ha causat immillorable impressió la disposició enèrgica del Govern d'Ankara de disparar contra qualsevol nau pirata que s'avingui a declarar la seva nacionalitat a les unitats de la flota turca que vigilarà als Dardanels, per tal que no siguin novament vilipendiats els principis del Dret Internacional.

L'enèrgica actitud del govern d'Ankara és Ankara més lloable si es té present que les grans potències del mar no s'han decidit Ankara a seguir el camí de l'energia contra l'audàcia intolerable dels pirates feixistes envalentonats en veure que la llibertat de les mars és avui tan sols un paper mullat.

ESQUELLOTS

DE SENYOR I D'«HOMBRE ILUSTRE» SE'N VE DE MENA

Una de les coses que ens han sortit més arrodonides des que va començar la guerra ha estat l'Exposició d'Art Català a Mèxic. Hi ha hagut mala gent que ha arribat a dir que en aquesta aventura de propaganda hi havíem perdut una colla d'obres d'art i que, en canvi, no s'hi havia guanyat res. Això és exagerat i malintencionat. Si més no, ens ha proporcionat un benefici inapreciable: els delegats Lluís Alsina, Enric del Amo, Ferran Teixidor, Miquel Mingot i Jiménez Botey, s'han quedat a Amèrica, i hi ha l'esperança que no tornaran mai més.

—Ajup-te! No veus que és un avió enemic?
—I què? Estic amb permís, jo.

El diminut des de tots els punts de vista Jiménez Botey, és aquell escultor que es convertí en un frenètic valedor de l'anarquisme, i que intriguà desenfadadament perquè una determinada agrupació d'estudiants ingressés a una determinada sindical.

EL PARTIT DEL GALL D'INDI

Un redactor d'un diari de la nit molt estimat i ben vist per nosaltres (ometem noms per fer veure que tenim aquella discreció que vesteix tant a les novel·les) és l'inventor d'un partit polític que, si fos possible, superaria l'invicte P. I. C. A.

Es tracta del Partit del Gall d'Índi, la teoria bàsica del qual és molt senzilla i molt notable: es tractaria d'organitzar-nos com un ramat d'indiots, caminant i convivint sense picar-nos el moc, a les bones, repartint-nos el blat de moro com a germans de classe.

Darrera nostre hi aniria un home amb una canya llarga a les mans, vigilant que tot rutilés de la millor manera. Si un gall d'indi agafava males companyies i intentava separar-se del ramat, paf!: cop de canya i cap al rengle.

Encara que sembli mentida, diu que aquest sistema preveu la solució de tots els casos.

Ara que, segons sembla, la canya hauria de rifar-se entre tots els militants.

Correu i remeneu

Gas. — Procurarem publicar-ho.

Slim. — El dibuix no és prou madur.

Partit Parrinista. — Benvinguts als rengles del P. I. C. A. Estem a la vostra disposició per fer un front amb cara i ulls.

Sirvent. — No és publicable.

Miquelet gran. — Ja us diguérem el què.

R. A. P. — Ho aprofitarem.

Un de Fal-lange. — Anirà.

Fra Ternal. — Suposem que a hores d'ara ja us hauréu donat compte que l'equivocat sou vos. El trajecte del 21 ha estat modificat. L'ESQUELLA no s'erra mai.

Kilko-Kilko. — No passaria.

El carro del vi. — Aprofitarem quelcom.

Xirof. — No en podem parlar.

Bon jan. — Ens han dit que no ens hi fiquem.

Ragul. — Es una mica mansoi.

Trambel. — Es massa «tremendu».

Manufactures Gràfiques B. SIRVEN S. A. E.
Empresa controlada pels seus obrers

¿Voleu veure com
treballaven els
incontrolats a la
Revolució russa?

LLEGIU

**"LA CARA TERRIBLE
DE LA REVOLUCION"**

Preu: 50 cèntims

Venda en quioscos
i llocs de periòdics

**El vostre aparell
de ràdio
no funciona!!**

Porteu-lo a

S. I. C. E.

Bruc, 129 - Barcelona

ANTIFEIXISTES !!

ESTAN A LA VENDA

"El camí del Front Popular antifeixista és el camí de la victòria"

El transcendental informe de JOAN COMORERA pronunciat a la
I Conferència Nacional del Partit Socialista Unificat de Catalunya

Aquest informe és el balanç d'aquest any de guerra d'Independència i de Revolució Popular, amb tots els seus errors
i tots els seus encerts, i el plantejament a fons de les tasques que cal accomplir per tal d'assolir el triomf.

ES EL DOCUMENT POLITIC MES IMPORTANT PUBLICAT A CATALUNYA DES DEL 19 DE JULIOL

I. - "El Partit Socialista Unificat de Catalunya, Partit únic revolucionari
bolxevic del proletariat català."

Informe de Miquel Valdés, pro-
nunciat a la mateixa Conferència

UN BALANÇ D'UN ANY DE VIDA INTERNA D'UN PARTIT REVOLU-
CIONARI, AMB LES SEVES IMMENSES POSSIBILITATS CREADORES

Editats per la Secció d'Agitació i Propaganda del P. S. U., i de venda a tots els quioscos de Catalunya.

Per comandes adreceu-vos a P. A. C. O. D., Rambla del Mig, 17.

Seguiran els informes de VICTOR COLOMER, sobre la qüestió agrària; DOLORS PIERA, sobre el problema femení; RAFAEL
VIDIELLA, PERE ARDIACA, CABO GIORLA, DEL BARRIO, DIEGUEZ, MATAS, LLANOS, TOMAS, MUÑOZ, TRUEBA, etc.

— I què he de fer per anar a Gràcia?
— Saltar d'un tramvia a l'altre.